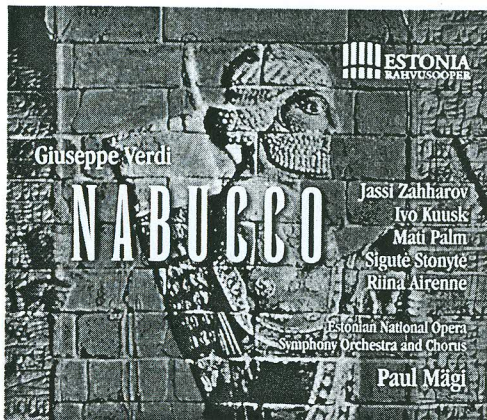

RAHVUSOOPERI "ESTONIA" "NABUCCO" CD-TURUL

Giuseppe Verdi. "Nabucco". Nabucco — Jassi Zahharov, Ismaele — Ivo Kuusk, Zaccaria — Mati Palm, Abigaille — Sigutė Stonytė, Fenena — Riina Airene, Baali ülempreester — Ain Anger, Abdallo — Alar Haak, Anna — Nadia Kurem. Rahvusoperi "Estonia" koor (koormeister Elmo Tiisvald) ja teatri "Vanemuine" meeskoor (koormeister Piret Taltis). Rahvusoperi "Estonia" orkester. Dirigent Paul Mägi. CD ENO 001-002. Salvestatud 1998-1999 "Estonia" kontserdisaalis. Helirežissöör Maito Maadik.

Eeldused

Alati on tähelepanuväärne, kui eesti interpreedid sõandavad salvestada muusikat, mille esitamises valitseb maailmas suur konkurents. Peale taseme võrdluse tekib ju kohe küsimus, kas see salvestus on üksnes interpretide eneseteostus või lisab ta midagi ka olemasolevate tõlgenduste ritta. Pöördumine Verdi "Nabucco" poole on julge, ent mitte hulljulge. Kõige raskem on ilmselt soprani leidmine Abigaille rolli, lisaks on vaja bassi (Zaccaria), baritoni (Nabucco), sopranit (Fenena), tenorit (Ismaele), häid lauljaid kolme kõrvalrolli ning muidugi koori. Kui mõtleme Eestis bassile, siis mõtleme kindlasti Mati

Palmile, kui baritonile, siis Jassi Zahharovile, kui itaalia tenorile, siis Ivo Kuusele. Rõõmutav, et Palm ja Kuusk said võimaluse jäädvustada maailmaklassika tervikrolle. Fenenat sobis laulma Riina Airene. Ainuke külaline kuulub samuti Balti regioon (mis on väga sümpaatne lahendus): säravalt virtuoosne leedulanna Sigutė Stonytė Abigaillena.

Rahvusvahelised heliplaadifirmad on "Nabuccot" välja andnud rohkesti, ent mitte nii rohkesti kui näiteks "Rigolettot" või "Traviatat". Paljud "Nabucco" salvestused on laulutähtede paraad, ent see ei tähenda veel elamust ooperist. "Nabucco" nagu teistegi Verdi varaste ooperite edu sõltub dirigendist ja orkestrist rohkem, kui tavaliselt arvatakse. Leidub küllaldaselt nii ajaloolisi kui ka tänapäevaseid "Nabucco" tõlgendusi, milles juba esimese vaatuse *tutti*-akordid mürtsuvad nii labaselt, et edasine muusikakuulamine muutub talumatuks. Dirigendi peene muusikataju ja maitseta ei tule "Nabucco" esitamine kõne alla.

Ja mõistagi peaks stuudios salvestatud plaati kuulates kangastuma ooper teatrietendusest, mitte jääma steriilseks stuudiovõtteks, teatrihingus ei tohiks kaotsi minna.

Ooper CD-l on dirigendi lavastus

Rahvusoperi "Estonia" "Nabucco" CD suudab kuulajat haarata. Kontrastid, dünaamiline gradatsioon on täpselt annustatud. Muusika kulgeb vaatuste finaalidesse ja suure lõputõusuna teose viimastesse taktidesse. Avamäng, millel on sageli oht muutuda lihtsalt meloodiate popurriiks, on läbi ja lahti mõtestatud ning tekitab dramaatilise pinget. Paul Mägi on väga hästi välja töötanud orkestri artikulatsiooni, mis toetab tabavalt karaktereid. Fraseerimine on filigraanne. Verdi energilisi rütme esitatakse ilma paatoseta, aga hoogsalt "vetrumisega" (I vaatus, Zaccaria ja koor *Come polve*, IV vaatuses Nabucco, Abdallo

ja koor jm). Täidetult kõlab avamängu vaskpillikoraal, kaunis on tšellosoolo ja kaheksa tšello ansambel II vaatuse algul. Keelpillid mängivad paindlikult ja tundlikult nii soe-rides kui ka vokaalmeloodiat dubleerides ja aitavad nii koorile, eriti koori soolorühmadele palju kaasa (viilud I vaatuses naiskoori meloodiat kandes).

Koor (koormeister Elmo Tiisvald) annab nii teose kui ka tõlgenduse dramaturgias olulisi aktsente ning kujundab meelde jäävaid finaale. Meeldiva loomulikkusega kõlab muidu nii äraleierdatud koor *Va, pensiero* III vaatuses. I vaatuse algul oli meeskoori (leviidid) kõla kõhetum, naiskoorilt (Heebrea neitsid) oodanuks ka pehmemat kõla. Ent üldmulje oli hea, on loodud tõhus alus, millelt edasi areneda.

Solistid

Plaadile on kasuks tulnud seegi, et "Nabucco" on "Estonias" laval (lavastaja Arne Mikk). Küllap on see aidanud dramaatilisi situatsioone varjundirikkamalt, intensiivsemalt tunnetada. Nii nagu lavastuses, tõusevad ka plaadil esile kõigepealt Sigutė Stonytė Abigaille ja Mati Palmi ülempreester Zaccaria. Stonytė meisterdab Abigaille keerulist rolli virtuoosselt ja samas läbitunnetatult, sügava mõistmisega. Nauditav kuulda, kui vokaal on vahend tegelaskuju loomiseks (Abigaille stseen ja aaria II vaatuses jm). Mati Palmi Zaccaria on väljapeetud ja väarikas, jõuline ilma forsseerimata. Mõjuv oli Zaccaria "Palve", samuti stseenid kooriga (näiteks *Del futuro*).

Jassi Zahharovi Nabucco-tõlgendus areneb tõusvas joones. Esialgu veenab Zahharovi Nabucco ansamblites (II vaatus, stseen Abigaillega ja kooriga). Esimene etteaste on plaadil küll intonatsiooniliselt täpne, aga hääles puudub vajalik võimukus. Jääb mulje, nagu poleks laulja karakterisse kohe sisse elanud ja alles otsib oma tegelast. Võimu tipust langemine ja meeltesegadus (III vaatus) pääsevad rohkem mõjule.

Heebrealast Ismaelet laulab Ivo Kuusk talle omase suure hoo ja kirglikkusega, mis sobib selle rolliga hästi. Nabucco tüdrit Fenenat esitab CD-l Riina Airene, hääletämbri suhteliselt sarnane Stonytėga.

Ka väiksemad rollid on hästi paikapandud. Nadia Kurem laulab Anna osa kau-

ni, kergelt hõljuva tooniga. Alar Haak Abdallona on kindel ja veenev. Andeka ja perspektiivika mulje jätab bass Ain Anger Baali ülempreestrina.

Plaadil kõlav itaalia keel oli parem kui etenduse oma, võis aimata teadlikku tööd teksti ja hääldusega. Niisugust arusaamist teksti mõttest ootaks ka teistelt "Estonia" võõrkeelsetelt lavastustelt.

"Nabucco"-CD tulevik

"Nabucco" näib olevat helitehniliselt üks õnnestunumaid Eesti jõududega tehtud salvestusi. Plaadiümbris ja kaasvihik on kujundatud (Atko Januson) meeolukalt, Eldor Renteri lavapildi motiivi kasutades. Muusika ja teksti jälgimist oleks hõlbustanud see, kui ka libretos oleks *track*-numbrid teada antud.

Kellele on estoonlaste plaat suunatud? Üks otstarve on kindlasti esinduslik: Rahvusoperi saab enda tutvustamiseks välja käia Verdi salvestuse. Ja teatud taseme, solistide jäädvustamine on ajalooliselt tänuväärne. Võib loota, et CD-d ostavad ka eesti ooperihuvilised ja miks ei võiks see olla ka Rahvusoperi sponsorite või oma imidžist hoolivate ärieste riivil. Küllap ostan ka ise "Nabucco" plaadi jõululingituseks heatahtlikele välissõpradele. Rahvusvahelises CD-seltskonnas on estoonlaste "Nabucco" eksotikum — eksotilised eestlased ("Baltikum? Seal on ju ÜRO väed ja sõjategevus! Avaldame kaastunnet allveelaeva uppumise puhul!") laulavad itaalia keeles varajast Verdit.